

२०७८ असार १ गते तथा श्रावण १६ र १७ गते मेलम्ची नदीमा आएको भिषण बाढीका कारण आयोजनाको हेडवर्क्स, मुख्य प्रवेशमार्ग, पक्किलु तथा क्याम्पहरू पूर्ण रुपमा क्षति हुन गएको आयोजनामा प्रयोग भएका निर्माण उपकरणहरू, निर्माण सामग्री, सवारी साधनहरू वगैर गएको आयोजनामा कार्यरत स्वदेशी तथा विदेशी कामदारहरू समेत गरेर २४ जनाको ज्यान गएको र केही कामदारहरू घाइते भएका थिए।

मेलम्ची नदीमा आएको बाढीले स्थानीय हेलम्बु गाउँपालिका र मेलम्ची नगरपालिकामा रहेका विभिन्न सार्वजनिक संरचनाहरू, विद्युत, संचार, खानेपानी, सिंचाई, सामुदायिक भवनहरूमा क्षति भएको तथा मेलम्ची नदी आसपासका अधिकांश बासिन्दाहरूको घर खेत, उद्योग समेत पूर्ण रुपमा क्षति भएकोले घरबार, जग्गा जमिन, उद्योग बिहिन भएका स्थानीय बासीले सरकारबाट उचित राहतको अपेक्षा सहित स्थानीय, प्रदेश, संघीय गरी तीनै तहका सरकारसँग विभिन्न मागहरू सहितको ज्ञापनपत्र पेश गरेका थिए। ती मागहरूको पटक पटक सहमति गर्दा पनि ती मागहरूको सुनुवाई नभएकोले बाढी पिडित संघर्ष समिति खडा गरी मेलम्ची नदीको पानी काठमाडौंमा पथान्तरण गर्न नदिने अडान राख्दै आएकोले समस्या समाधानका लागि २०८१।०६।१४ गते खानेपानी मन्त्रालयका माननीय मन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा विभिन्न सरोकारवाला मन्त्रालयका पदाधिकारीहरू, बाढीपिडित संघर्ष समितिका प्रतिनिधिहरू, हेलम्बु गाउँपालिका अध्यक्ष, स्थानीय राजनितिक दलका प्रमुख, प्रतिनिधिहरू, लगायतको उपस्थितिमा बृहत छलफल भएको छ।

यस छलफलमा हेलम्बु गाउँपालिकाको २०८०।०३।०२ मा बाढी पिडितहरूको समस्या समाधानका लागि राखेका माग तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका सुझावहरू र २०८०।११।०१ को बाढी पिडित संघर्ष समितिको ज्ञापन पत्रमा उल्लेख भएका १७ बुँदे मागहरू र हेलम्बु गाउँपालिकाले विभिन्न समयमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सम्मानीय प्रधानमन्त्री समक्ष बुझाउँदै आएको ज्ञापन आयोजनाको पुन संचालन र सो मागहरू सम्बोधन गर्नका लागि प्रधानमन्त्रि कार्यालयको समन्वयमा “२०७९।१०।०३ गतेको हेलम्बु गाउँपालिकाको संयोजकत्वमा गठन भएको समितिको प्रतिवेदनले गरेका सिफारिस अनुसारको कार्यहरू मध्ये राज्यबाट तत्काल प्राथमिकतामा राखि तपसिलका कार्य गर्ने र सो को कार्यान्वयनको समय र खाका सहित संघर्ष समितिसँग सहमति गरिनु पर्ने र सो को सुनिश्चितता भएको अवस्थामा मात्र पानी पथान्तरण कार्य सुरु गर्न उचित हुने देखिएको” भनी स्थानीय बाढी पिडितहरूको माग भएकोले सो सम्बन्धमा तत्काल गर्न सकिने कामहरू र दीर्घकालीन रुपमा पुरा गर्नुपर्ने मागहरूलाई वर्गीकरण गरी तपसिल बमोजिमको खानेपानी मन्त्रालयको तर्फबाट खानेपानी मन्त्रि, हेलम्बु गाउँपालिका र हेलम्बु गाउँपालिकाभित्र क्रियाशिल राजनितिक दल र मेलम्ची खानेपानी बाढि पिडित संघर्ष समिति बिचमा यो सम्झौता गरिएको छ।

५२२१८
[Signatures]

बाढी पिडित समस्या सामाधानका लागि तत्काल गर्नुपर्ने कामहरु:

- १) मेलम्ची नदी हेलम्बुबाट पानी पथान्तरण पछि सुन्दरीजलमा प्राप्त हुने पानीको परिमाणको आधारमा काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडले बिक्रि गरेवापतको मुल्यको २५ प्रतिशत हेलम्बु गाउँपालिकाको विकासका लागि उपलब्ध गराउनु पर्ने स्थानियको माग रहेकोमा मन्त्रालय र सरोकारवाला निकायहरु बीच पून छलफल गरि ३ महिनाभित्र टुङ्ग्याउने सहमती भयो।
- २) हेलम्बु मेलम्ची एकिकृत जलाधार तथा क्षेत्र विकास परियोजना गठन गरी कार्यान्वयन गर्न यथाशिघ्र मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पेश गरी कार्यान्वयन मा ल्याउनल स्थानिय सरकार र खानेपानी मन्त्रालयले पहल गर्ने सहमती भयो।
- ३) आयोजना पुनर्निर्माण तथा स्थानीय यातायातका लागि बाह्रै महिना संचालन गर्ने किसिमको तपसिलका सडकहरुको निर्माणको लागि भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयमा स्रोत सहमतीको प्रस्ताव पेश गर्ने गरी अबको ३ महिनाभित्र बहुवर्षिय ठेक्का प्रक्रिया अगाडि बढाउने गरी खानेपानी मन्त्रालयले जिम्मेवारी लिने सहमती भयो।

तपसिल:

क) मेलम्ची-किउल-तिम्बु-मेलम्चीघ्याङ सडक

ख) सुन्दरीजल—पाटिभन्ज्याङ-कुटुमसाङ-अम्बाथान-मेलम्ची हेडवर्क सडक

नोट: सडक विभागबाट यी दुईवटा सडकका लागि चालू आ.व. २०८१।८२ मा रु. १ करोड ७१ लाख दरले बजेट विनियोजन भइसकेकोले सो सडकहरुलाई प्राथमिकतामा राखी यथाशिघ्र छिटो निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय मार्फत थप बजेटको व्यवस्था गरी बहुवर्षिय योजना स्विकृत गराई तत्काल कार्यान्वयन गर्न समिति र मन्त्रालयबाट पहल गर्ने।

- ४) घर पूर्णरूपमा क्षति भएका बाढी पिडितहरुलाई तत्काल घर पुनः निर्माण गर्न नेपाल सरकार प्राकृतिक प्रकोप पुनः निर्माण मापदण्ड बमोजिमको ५ लाख रकम गृह मन्त्रालय मार्फत उपलब्ध गराउने प्रावधान रहेकोमा र हेलम्बुमा ३ सय भन्दा माथि घरहरु एकैपटक प्रभावित भएको हुँदा घर, खेत वगाएको हुनाले ५ लाखले मात्र घर निर्माण गर्न असम्भव रहेको हुनाले देशकै राजधानीको राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाको मुहान रहेको क्षेत्र भएको र स्थानियहरुको मेलम्ची खानेपानीकै कारण ठुलो क्षति भएको भनी दावी गरिरहेको हुँदा विपद प्राधिकरण मार्फत सबै बाढि पिडितहरुको घर पुनःनिर्माणका लागि रु २० लाख ३ महिना भित्र उपलब्ध गराउनका लागि विशेष पहल गर्ने सहमती भयो।







- ५) बाढी पहिरोको कारणबाट क्षति भएका घर,टहरा, उद्योगहरूको विवरण नेपाल प्रहरी र स्थानिय सरकारको रेकर्डको आधारमा व्यवसाय हेरी स्थानिय तहको सिफारिस अनुसार रु. ५लाख देखि रु.२५ लाख सम्म विना धितो स्थानिय सरकारको सिफारिसको आधारमा शुन्य देखि ३ प्रतिशत व्याजदरमा कृषि व्यवसाय र घरेलु उद्योगलाई ऋण उपलब्ध गराउन कानुन अनुसार मेलम्ची खानेपानी विकास समिती र खानेपानी मन्त्रालयले सम्बन्धित निकायमा विशेष पहल गर्ने।
- ६) २०७८ असार १ गते तथा श्रावण १६ र १७ गते मेलम्ची नदीमा आएको बाढीको कारण मृतकका परिवारलाई दिने क्षतिपूर्ति बापतको आर्थिक राहत को लागी नेपाल प्रहरी र स्थानिय सरकारको रेकर्डको आधारमा रु. २ लाख उपलब्ध भैसकेको अवस्थामा थप रकम रु. ८ लाख क्षतिपूर्ति तत्काल मृतक परिवारलाई ३ महिना भित्र उपलब्ध गराउन खानेपानी मन्त्रालय मार्फत गृह मन्त्रालयमा पहल गर्ने।
- ७) बाहुनेपाटिको घर जग्गाको भाडाको हकमा यथाशिघ्र छिटो उपलब्ध गराउने र सिएमसिबाट पिडित स्थानिय व्यवसायी (Local Vendor) को हकमा रकम उपलब्ध गराउन कानुन बमोजिम यथाशिघ्र छिटो पहल गर्ने ।
- ८) २०७८ असार १ गते तथा श्रावण १६ र १७ गते मेलम्ची नदीमा आएको बाढीको कारण जोखिममा परेका तपसिल बमोजिमका बस्तीहरूको संरक्षण गर्न खानेपानी मन्त्रालय/मेलम्ची खानेपानी विकास समितिले अन्य मन्त्रालय तथा निकायहरूसँग समन्वय गरी कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा सुनिश्चितताको लागी पहल गर्ने।

तपसिल:

- हल्दे र तिम्बु बस्ती - हेलम्बु-१
- तारुके वेशी र थापाटार-हेलम्बु - ६
- चनौटे बजार -हेलम्बु - ७
- ग्याल्थुम र ढुंग्रे बजार -हेलम्बु - ४
- गैरीवेशी -हेलम्बु - ३
- दोरीड- हेलम्बु - १
- पाल्चोक बेसी -हेलम्बु - ३
- रातोपुल बस्ती - हेलम्बु - २
- मुक्तीटार बस्ती -हेलम्बु - २
- ज्यामीरे सहकारी चोक बस्ती -हेलम्बु - २
- कविकुञ्ज बस्ती -हेलम्बु - २
- चिउरीखर्क बस्ती -हेलम्बु - १

५६१११५. १५/०९

५६१११५. १५/०९

५६१११५. १५/०९

५६१११५. १५/०९

- दाना बस्ती -हेलम्बु - १
- तालामाराड -हेलम्बु-४
- सर्कस्थली-हेलम्बु- १

९) हेलम्बु गाउँपालिका भवन निर्माणको लागि यस आ.व. मा रु. १ करोड विनियोजन भएकोले थप रकम सहित स्रोत सुनिश्चितताको लागि खानेपानी मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयमा १ हप्ता भित्र प्रस्ताव पेश गर्ने र प्रशासनिक भवन निर्माणको जिम्मेवारी मेलम्ची खानेपानी विकास समितिले लिने सहमती भयो।

१०) हेलम्बु मेलम्ची नदी तटबन्ध निर्माण कार्यको लागि जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालयसँग समन्वय गरी सोही मन्त्रालय मार्फत स्रोत सुनिश्चितताको लागि अर्थ मन्त्रालयमा पेश गर्ने।

दीर्घकालीन रूपमा गर्नुपर्ने मागहरू

तपसिल बमोजिमका कार्यहरू गर्नको लागि सम्बन्धित निकाय र मन्त्रालयहरूसँग थप समन्वय र सहकार्य गरी यथाशिघ्र छिटो कार्यान्वयनको लागि खानेपानी मन्त्रालय र मेलम्ची खानेपानी विकास समितिले सुनिश्चितताका लागि पहल लिने।

- स्थानीय स्तरमा ऋण लिई व्यवसाय गरिरहेकाहरूले लिएको बैंक तथा वित्तिय सस्थाबाट लिएको ऋण मिनाहा गर्न र विद्युत महशुल जरिवाना सहितको मिनाहा गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने।
- हेलम्बु गाउँपालिकामा प्राविधिक इन्जिनियरिङ कलेज स्थापना गर्न संघिय शिक्षा मन्त्रालय मार्फत हुनेगरी विशेष पहल गर्ने।
- हेलम्बु गाउँपालिकाका जोखिममा रहेका सार्वजनिक संरचना, घर, बस्ती सुरक्षा सम्बन्धि एकीकृत विकास कार्यक्रम तथा नयाँ शहरका रूपमा विकास गरी तत्काल अध्ययन कार्य अगाडि बढाउनका लागि शहरी विकास मन्त्रालय मार्फत हुनेगरी विशेष पहल गर्ने।
- २०७८ असार १ गते र साउन १६ र १७ गतेको बाढीले वगरमा परिणत भएको जग्गामा सो ठाउँहरूमा भविष्यमा गएर फेरी व्यक्तिले संरचना निर्माण तथा खेतीपाती गर्ने कार्य गर्ने हुँदा यस्तो खालको विपदहरू पुन दोहोरीने देखिएको हुँदा स्थानीयको जग्गा संघिय सरकारले स्वामित्वमा लिइ दुवै पक्षको सहमतीमा तत्कालिन दररेटमा मुआब्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्थाका लागि विशेष पहल गर्ने।
- गोल्फुभञ्ज्याङ-चिन्ने-ग्याल्थुम सुरुङ-चनौटे रातोपुल-पाल्चोक देवीथान-लावगाउँ-बाँसखर्क-वरुवा-याङ्ग्री-बैंकल्पिक सडकको आवश्यक प्रक्रिया सुरु गर्ने।

(Handwritten signatures and marks)

- हेलम्बु गाउँपालिकाको प्रत्येक वडाको मुल सडकहरू कालोपत्रेका लागि विशेष प्राथमिकतामा राखि आगामी आ.व. को संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको बजेट कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यन्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
 - बाढीले बगाएका मेलम्ची पुल, चनौटे रातो पुल, कात्तिके पुल, घट्टेखोला पुल, हल्दे पुल, तिम्बु पुल, नाकोते पुल लगायतका पुलहरू पुन निर्माण गर्नुपर्ने र तालामाराङ भट्टार पुल, गोरेखोला पुल र सर्कथली पुल निर्माण गर्नलाई सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने।
 - बाढीले बगाएका चिउरीखर्क ओडारे, तिम्बु ढोरोसिंह, थापाटार-भाङटार/माहङ्गाल, तारुकेवाट ज्यामिरे, शेराचौकीवाट पाल्चोक शेरा र ग्याल्युमवाट पाल्चोक गैरीवेशी झोलुङ्गे पुलहरू यथाशिघ्र छिटो निर्माणका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय मार्फत विशेष पहल गरी बजेटको व्यवस्था गर्ने।
 - बाढीका कारण क्षती भएका घर तथा व्यवसाय स्थापित भै सकेपछि त्यस्ता घर तथा व्यवसाय विमाको लागी सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गर्ने साथै बाढि बाट पिडित भएका घर परिवारका सदस्यको बीमाको लागी समेत पहल गर्ने।
 - श्री सरस्वती उच्च मा वि र मेलम्ची भ्याली क्याम्पस संरक्षण गर्ने।
 - दीर्घकालीन यातायातका लागि देशको राजधानीसंग सवैभन्दा छिटो मध्यपहाडी लोकमार्ग, भविष्यमा गएर निर्माण हुने हिमाली लोकमार्ग, मेलम्ची खानेपानीको ३ वटै मुहानहरूमा पुग्न सहज हुने देखिएको हुँदा निम्न सुरुङहरूलाई मेलम्ची खानेपानी आयोजनाको All Weather सडकको रूपमा समावेश गरी तपसिल अनुसारका सुरुङ मार्ग निर्माणका गरी संचालनमा ल्याउनका लागि भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने सहमती भयो।
- क) हेलम्बु अम्बाथान-याङ्ग्री, ख) साखु-फटकेध्वर, ग) सुन्दरीजल-हैबुङ
- हेलम्बु गाउँपालिका वडा नं. २ र ४ को वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण गर्न यथाशिघ्र बजेट सुनिश्चित गर्न सहरी विकास मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने।
 - हेलम्बु ग्रेट्टेललाई आगामी आ.व. को बजेट मार्फत निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिनका लागि संघीय पर्यटन मन्त्रालय र प्रदेश पर्यटन मन्त्रालय मार्फत पहिलो प्राथमिकतामा राखी कार्यन्वयन गर्न विशेष पहल गर्ने सहमती भयो।
 - हिउदको समयमा नदीमा छाड्ने पानी विगतमा दैनिक १७ करोड लिटर पानी पथान्तरण गर्ने भनिएता पनि हाल जलवायु परिवर्तनका कारणले नदीमा पानीको परिमाण घटेको हुनाले खेती किसानका लागि वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनमा औल्याइएको आधारमा

आवश्यक पानी छाडेर मात्र काठमाडौं पानी पथान्तरण गर्ने र अबको अम्वाथान याङ्ग्रीको १ कि.मि. सुरुङ्ग निर्माण गर्दा सो बाट निस्केको मकिङलाई वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनमा औल्याइएको आधारमा व्यवस्थित गर्ने।

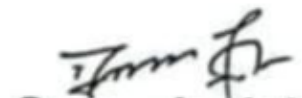
• हेलम्बु गाउँपालिका भित्रको ह्याङ्गला आनी आषाड कृषि सडक स्तरउन्नती गर्ने।

माथी उल्लेखित दीर्घकालीन मागहरू सहित आवश्यकता अनुसारका सडक, भवन, सिंचाई, नदी, नटबन्ध लगायतका भौतिक निर्माणका कार्यहरू सम्बन्धि दीर्घकालिन समस्या समाधानको लागी खानेपानी मन्त्रालयका सचिवज्यूको नेतृत्वमा सम्बन्धित सरोकारवाला मन्त्रालयका योजना महाशाखाका सहसचिवहरू, बाढी पिडित संघर्ष समिति र स्थानीय तहका प्रतिनिधिहरू रहने गरी एक समिति गठन गर्ने र सो समितिले तत्काल गर्नुपर्ने कामहरू तत्काल अगाडी बढाउने र दीर्घकालमा गर्नुपर्ने कार्यहरू आगामी आ.व. हरूमा प्राथमिकताका आधारमा आयोजनाहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने सहमती भयो।

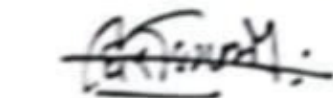
आजैका भित्री देखि बाढी पिडित संघर्ष समितीबाट आन्दोलनका सबै कार्यक्रम हाल लाइ स्थगन गर्ने र काठमाडौं उपत्यकामा पानी पथान्तरण गर्नको लागी मेलम्ची खानेपानी विकास लाइ सहयोग गर्ने सहमति भयो।


पासाङ लामा

अध्यक्ष मेलम्ची खानेपानी बाढीपिडित संघर्ष समिति


निमा ग्याल्जेन शेर्पा

अध्यक्ष हेलम्बु गाउँपालिका


छिरंज्योती ग्याल्जेन लामा

सचिव

मेलम्ची खानेपानी बाढीपिडित संघर्ष समिति


प्रदिप यादव

माननीय मन्त्री

खानेपानी मन्त्रालय

हेलम्बु गाउँपालिकामा क्रियाशिल राजनीति दलका प्रमुखहरू:

१. राजकुमार भण्डारी, सभापती, नेपाली कांग्रेस

२. बेन बहादुर पण्डित, अध्यक्ष, नेकपा एमाले

३. विश्वराम गुरागाड, प्रतिनिधि, नेकपा माओवादी

४. राम बाबु सापकोटा, प्रतिनिधि, रा.प्र.पा

इति सम्बत २०८१ साल आश्विन २१ रोज ०२ शुभम